

Zalecenia w zakresie kontroli projektów (w tym dużych) zaawansowanych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie

(przekazane pismem Pani Elżbiety Bienkowskiej, Minister Rozwoju Regionalnego z dnia 19 marca 2009 r. – sygn. DPI-IV-92111(5)-11-MSz/09 – do stosowania przez wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu – IP, IP II)

Biorąc pod uwagę konieczność przestrzegania obowiązujących przepisów krajowych w zakresie udzielania dofinansowania w ramach PO, należy podkreślić, że warunkiem koniecznym **rozliczenia wydatków poniesionych przez beneficjentów** jest:

- pozytywne zakończenie pełnej oceny wniosku o dofinansowanie projektu,
- podpisanie umowy o dofinansowanie,
- pozytywna weryfikacja wniosku beneficjenta o płatność.

Zatem, rozliczenie poniesionych wydatków, w przypadku projektów zaawansowanych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, nie może nastąpić bez uprzedniej weryfikacji poniesionych wydatków **w zakresie**, o którym mowa w pkt 5.2.6 *Wytycznych w zakresie kontroli realizacji PO IiŚ* (dalej Wytyczne), w tym przeprowadzenia kontroli projektu na miejscu, w przypadku zaawansowania finansowego projektu na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie w co najmniej 50%. Aby przyspieszyć realizację i udostępnianie środków wspólnotowych na finansowanie **projektów zaawansowanych** zalecam prowadzenie ww. weryfikacji z uwzględnieniem następujących zasad:

W odniesieniu do **projektów umieszczonych na liście projektów indywidualnych**:

1. Prowadzenie fakultatywnie kontroli przed podjęciem decyzji o przyznaniu projektowi dofinansowania.

Kontrole projektów zaawansowanych zaleca się prowadzić, w miarę możliwości, niezwłocznie po złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu, **bez konieczności spełnienia wymogu z pkt 5.2.6.5 Wytycznych, tj. oczekiwania na decyzję o przyznaniu projektowi dofinansowania lub przekazanie wniosku o potwierdzenie dofinansowania projektu do KE** (dotyczy projektów dużych). Ponadto, wyniki takiej kontroli należy wykorzystywać na etapie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność. Zatem, **weryfikacja pierwszego wniosku o płatność powinna obejmować jedynie te zagadnienia, które nie podlegały kontroli przed jego złożeniem.**

2. Podstawa prowadzenia kontroli przed podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu, a w przypadku projektów dużych przed przekazaniem wniosku o dofinansowanie do KE

Zgodnie z Wytycznymi (pkt 5.2.6.10), kontrole mogą być prowadzone na podstawie **oświadczenia o poddaniu się kontroli**, które jest zobowiązany złożyć beneficjent wraz z wnioskiem o dofinansowanie (po wyłonieniu projektu do dofinansowania kontrola może być prowadzona bezpośrednio na podstawie art. 35e ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju). W systemie realizacji PO IiŚ dopuszczono możliwość składania powyższego oświadczenia na etapie przed oceną merytoryczną II stopnia. Z tego też względu, instytucje, które nie skorzystały z tej możliwości powinny poprosić **wnioskodawców o złożenie dodatkowych oświadczeń pozwalających na wcześniejsze przeprowadzenie kontroli**. Biorąc pod uwagę, że wcześniejsze rozpoczęcie kontroli jest korzystne również dla beneficjenta, uzyskanie takiego oświadczenia nie powinno stanowić problemu. Należy także zwrócić uwagę, iż kontrole mogą być także prowadzone na podstawie pre-umów, jeżeli w pre-umowie podpisanej pomiędzy właściwą instytucją a beneficjentem została przewidziana taka możliwość. W przypadku, w którym z zapisów pre-umowy nie wynika uprawnienie instytucji do prowadzenia kontroli, instytucje winny zwrócić się do beneficjenta o **złożenie wniosku o**

przeprowadzenie weryfikacji lub oświadczenia, w którym beneficjent zobowiązywałby się do poddania kontroli.

3. Możliwość prowadzenia kontroli na podstawie pre-umowy do czasu zawarcia umowy o dofinansowanie

Należy zauważyć, iż przedmiotem pre-umowy jest określenie zasad mających na celu przygotowanie projektu do realizacji, w tym zobowiązanie instytucji do zawarcia z beneficjentem umowy o dofinansowanie po spełnieniu określonych w pre-umowie warunków. Z tego też wynika, iż przygotowanie projektu kończy się w momencie podpisania właściwej umowy o dofinansowanie projektu, a nie w momencie złożenia wniosku o dofinansowanie. Dlatego też, zalecam korzystanie z możliwości **prowadzenia weryfikacji na podstawie uprawnień wynikających z zapisów pre-umowy do czasu zawarcia właściwej umowy o dofinansowanie projektu**. W związku z tym wyłączam ze stosowania pkt 5.2.1.1 Wytucznych, który budzi wątpliwość odnośnie możliwości prowadzenia kontroli po złożeniu przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu.

4. Możliwość podpisywania umów o dofinansowanie bez konieczności prowadzenia uprzedniej kontroli.

W przypadku braku możliwości przeprowadzenia kontroli przed podpisaniem umowy o dofinansowanie **nie należy wstrzymywać procesu podpisywania umów o dofinansowanie**. Weryfikacja w takich przypadkach może być prowadzona już po podpisaniu umowy o dofinansowanie, a negatywne wyniki weryfikacji będą odpowiednio korygowane na etapie kontroli wniosku o płatność, a nie ustalania kwoty wydatków kwalifikowanych w umowie o dofinansowanie. Niemniej, należy pamiętać, iż rozliczenie poniesionych przez beneficjenta wydatków może nastąpić po weryfikacji wniosku o płatność, przeprowadzeniu kontroli procedur zawierania umów w zakresie, o którym mowa w pkt 5.2.6.8 c Wytucznych oraz w przypadku projektów zaawansowanych pow. 50% po przeprowadzeniu kontroli na miejscu realizacji projektu (stopień zaawansowania niezbędny do określenia zakresu kontroli należy ustalić zgodnie z pkt 5.2.6.4 Wytucznych). Jednocześnie, pragnę zwrócić uwagę na fakultatywną możliwość prowadzenia kontroli na miejscu mimo braku zaawansowania projektu powyżej 50 %. W przypadku prowadzenia takiej kontroli przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu nie ma obowiązku stosowania załącznika nr 3 do Wytucznych, określającego minimalny zakres kontroli. W związku z powyższym, wyłączam stosowanie pkt 5.2.6.7 Wytucznych, który pozostaje w sprzeczności z ww. sposobem postępowania.

5. Ww. zalecenia należy odpowiednio stosować w przypadku projektów systemowych.

W odniesieniu do projektów wyłanianych w trybie konkursowym:

6. Prowadzenie kontroli po podjęciu decyzji o przyznaniu projektowi dofinansowania

Kontrolę projektów wyłanianych w tym trybie należy wszczynać zgodnie z zapisami Wytucznych, tj. po podjęciu decyzji o przyznaniu projektowi dofinansowania. Wcześniejsze prowadzenie kontroli nie jest możliwe. Zapewnienie bowiem, iż niektóre projekty nie byłyby uprzywilejowane poprzez możliwość uzyskania wcześniejszego rozliczenia poniesionych wydatków (ze względu na wcześniejsze przeprowadzenie kontroli) jest w praktyce niewykonalne.

7. Możliwość podpisywania umów o dofinansowanie bez konieczności prowadzenia uprzedniej kontroli

Jednocześnie, w przypadku braku możliwości przeprowadzenia kontroli przed podpisaniem umowy o dofinansowanie (w przypadku projektów zaawansowanych) **nie należy wstrzymywać procesu podpisywania umów o dofinansowanie**. Zatem, przeprowadzenie kontroli projektu zaawansowanego nie jest, jak to określono w Wytucznych, warunkiem podpisania umowy o

dofinansowanie. Należy w tym przypadku stosować odpowiednio zalecenia opisane w pkt 4 niniejszego pisma.

W odniesieniu do wszystkich projektów wyłanianych bez względu na tryb:

8. Metodyka prowadzenia kontroli przed podpisaniem umowy o dofinansowanie

Weryfikacji prawidłowości zakwalifikowania wydatków przez beneficjenta prowadzonej na etapie przed podpisaniem umowy o dofinansowanie należy dokonywać na podstawie przedłożonego przez beneficjenta **zestawienia wydatków** (zaleca się odpowiednie wykorzystanie w tym celu zestawienia określonego w pkt 9 wzoru wniosku o płatność stanowiącego załącznik nr 1a do *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości w ramach PO LiŚ*), które zostaną po podpisaniu umowy o dofinansowanie przedstawione do refundacji w ramach wniosku o płatność. Na żądanie instytucji kontrolującej beneficjent powinien również przekazać **dokumenty umożliwiające skuteczne przeprowadzenie kontroli** w szczególności te, które na podstawie Załącznika nr 3a „Instrukcja do wniosku beneficjenta o płatność” do *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości w ramach PO LiŚ* powinien załączyć beneficjent do wniosku o płatność. Do kontroli dokumentacji dotyczącej poniesionych wydatków należy stosować **odpowiednio** reguły określone w Załączniku nr 4 do Wytycznych, w tym listy sprawdzające do weryfikacji wniosku o płatność, w części, w której możliwe jest jej wypełnienie na tym etapie prowadzenia weryfikacji.

9. Przyspieszenie składania i rozliczania wniosków beneficjentów o płatność

Należy również dążyć do tego, aby **beneficjent przedstawił pierwszy wniosek o płatność, obejmujący wszystkie poniesione dotychczas wydatki kwalifikowane, niezwłocznie po podpisaniu umowy o dofinansowanie. Weryfikacja takiego wniosku powinna obejmować jedynie zagadnienia, które nie podlegały weryfikacji przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność.** Takie podejście powinno zdecydowanie przyspieszyć zatwierdzanie beneficjentom poniesionych wydatków. W celu zapewnienia poprawności składanych wniosków o płatność, zaleca się, aby instytucje (IP oraz IW) podejmowały inicjatywę prowadzenia wsparcia (np. poprzez szkolenia) dla beneficjentów w zakresie poprawności sporządzania wniosków o płatność.

10. Rozliczanie wydatków w ramach projektów dużych w rozumieniu art. 39 rozporządzenia ogólnego Rady 1083/2006

Trzeba mieć również na uwadze proponowane zmiany rozporządzenia ogólnego 1083/2006, które umożliwią **rozliczanie i certyfikację wydatków poniesionych przy realizacji projektów dużych, jeszcze przed ich zatwierdzeniem przez KE.** Uproszczenie w praktyce oznacza możliwość wcześniejszego podpisania umowy o dofinansowanie oraz wcześniejszego przekazania środków do beneficjenta, jak również przedkładanie do KE poświadczenia zawierającego wydatki dla projektu, dla którego KE nie wydała dotychczas decyzji potwierdzającej dofinansowanie (nie dotyczy projektów, w których została zidentyfikowana pomoc publiczna - takie projekty będą mogły otrzymać dofinansowanie dopiero po wejściu w życie programu pomocy publicznej lub zatwierdzenia przez KE pomocy indywidualnej). Należy równocześnie podkreślić, iż także w przypadku projektów dużych, przed refundacją wydatków (a w przypadku państwowych jednostek budżetowych – przed ich rozliczeniem), należy przeprowadzić weryfikację we właściwym zakresie, jak wskazano na wstępie niniejszych zaleceń.